

Заманса уйындар һәм уларзың балалар үсешенә

йогонтоһо

Хәзерге заман культураны балаларға актив рәүештә тәәсир яһай. Был яңы эстәлекле уйындар барлыкка килеүенә булышлык итә. Уйын тематикаһы , йөкмәткеһе, уйын менән кызыкһыныу үзгәрә. Тардицион булған уйындар менән бер рәттән яңы уйындар актив рәүештә барлыкка килә. Шулай, өлкәндәр һәм мәктәпкә әзерлек төркөмө балаларының уйындарында йондоз һуғыштары тематикаһы, монстрлар көрәштәре, йыһан сәйәхәте, тоткондарзы бикләү һ б. йөкмәткеһе уйындар күзәтелә. Быларзың барыһын да бала телевизордан күрә һәм уйында тормошка ашыра. Барби курсактары, электрон уйынсыҡтар менән кызыкһыныу көсәйә. Был – балаларзың уйындарында яңы күренеш. Был күренеш тәрбиәселәрҙән балаларзың кызыкһыныуларын өйрәнеүҙе һәм уйынды кәрәкле һәм файзалы йүнәлештә алып барыуҙы талап итә. Шулай булыуға карамастан, күп кенә тәрбиәселәр һәм ата - әсәләр уйындарзың был йүнәлештәге үзгәрешенә әҙер булмауларын белдерәләр. Улар яңы уйын сюжеттарын тәбрикләмәйҙәр, уйнауҙы бөтөнләй тыялар. Өлкәндәрҙең был позицияһы эффектив түгел, сөнки социаль ориентацияның яңы төрҙәрен һәм яңы уйын тәҗрибәһенә мөмкинселектәрен бөтөнләй инкар итә.

Уйын эшмәкәрлегендә балаларзың бер – береһе менән аралашыу үзенсәлектәре.

Уйын барышында балаларзың социаль – мәҙәниәтле үсеш күзлегенән сығып аралашыу мәҙәниәтен күзәтеү кәрәкле һәм мөһим сара булып тора. Уйын арауығының бөтөнләгә уйында катнашыусыларзың берлеге нигезендә барлыкка килә. Был инде дөйөм уйын фекеренәң фундаменты булып хезмәт итә. Һөҙөмтәлә уйын бергә эшмәкәрлек формаһында бара.

Коллектив уйын үз регуляциялы уйын булып үсешә. Бергә уйнағанда уйнаусыларзың үз – ара килешеүе күзтелә. Шулай за тикшеренеүзәр шуны күрһәтә: уйын барышында аралашыу вақытында гел генә гармония булмай. Шуның өсөн дә инде педагогтың иң төп бурысы – уйын өсөн кәрәле шарттар булдырыу.